'రాగమయి'

శ్రీ విజయ – రాఘవ

(గతసంచిక తరువాయి)

సుందరమ్మకు మరింత దుఃఖం పొంగివచ్చింది. రాగమయికి యేంతోచలేదు.

"కష్టాలెప్పుడూ యిలా వుంటాయా అమ్మా! మన మనుకొన్నామా యిలా అవుతామని. అక్కయ్యకు కులాసా చిక్కగానే యేదోవిధంగా కొంత వరకు బాగుపడతాం" అని ఓదార్చింది రాగమయి కొంతసేపటికి.

శ్యామసుందరి పంతులమ్మగావుండి సంపాదించిన పైకమంతా, తన మందులికి, యింట్లో సాదర ఖర్చుకి అయిపోతోంది. ఆ నాటి కానాటికి కష్టాలు గట్టిపడుతున్నాయి. రాగమయి ప్రయివేటు చెప్పడం మొదలు పెట్టింది. సుందరమ్మకు, శ్యామసుందరి జీవితం గుర్తుకొచ్చినప్పుడల్లా "ఎలా పెళ్ళికావడం? యీ రోగం వున్నదాన్ని ఎవరు పెళ్ళిచేసుకొంటారు? యేమిటో యీ కర్మ, ఎంతకాలం యిలా అనుభవించాలో!" యిలాంటి బాధలు రోజు రోజుకి పెరిగి తెగతెంపులు కాకుండా వుండేదికాదుగదా! తెగని గొలుసులా తయారయ్యేది.

రఘునాథం విషయంలో శ్యామసుందరి పూర్తిగా విడిపోయింది. రాగమయికి మాత్రం ప్రతి నిముష నిముషానికి గుర్తుకొస్తున్నాడు. యీ సంగతి శ్యామసుందరికి తెలుసు. అయితే "ఈ సంగతుల్ని గురించి అదే పనిగా ఆలోచించబోకు" అని యెన్నడూ శ్యామసుందరి మందలించలేదు. ఒకటి, రెండుసార్లు రాగమయి, "రఘునాథంకి ఉత్తరాలు వ్రాస్తానక్కయ్యా వీలుంటే యేభయ్యో! అరవయ్యో పంపమని" అని అడిగింది. శ్యామసుందరి విలువలేని చిరునవ్వునవ్వి "ఆ విషయంతప్ప మరేదైనా వ్రాయి. నేనంతబాధపడను" అంది.

రాగమయికి ఆ మాట తృప్తిగాలేదు. సుందరమ్మతో ప్రస్తావించింది. "అక్కయ్యేమంది?" అన్నది సుందరమ్మ. శ్యామసుందరి అన్నమాట సుందరమ్మవిన్న తరువాత "ఆ మాటను గురించి యెందుకింకా ఆలోచన. అటువంటి ఆపేక్షలన్నీ అణగార్చుకోవడం మంచిది" అంది. రాగమయి ఆ రాత్రి రఘునాథాన్ని తల్చుకొని వెక్కి వెక్కి యేడ్చింది. సుందరమ్మప్పుడు చాలాసేపు బ్రతిమలాడింది. ఎన్నో సంగతులు యీ పరిస్థితిమీద చెప్పుకొచ్చింది. రాగమయి యేదో తాత్కాలికంగా వూరుకొంది. శ్యామసుందరి జబ్బు నానాటికి తగ్గుస్థాయిలోకి వస్తోందని, సరియైన ఆహారం తృప్తిగా యివ్వాలని కృష్ణమోహన్ చెప్పిననాటిరాత్రి సుందరమ్మ, రాగమయిల హృదయాల్లో ఆనందం చిగిరించింది. కృష్ణమోహన్ యీ మాట చెప్పడానికి తనింటికొస్తాడని యిద్దరూ అనుకోలేదు. కృష్ణమోహన్ మళ్ళా జట్కా యెక్కడానికి వెళ్ళబోతుండగా - రాగమయి దగ్గరగావెళ్ళి - "డాక్టరుగారూ! యీ బత్తాయి తీసికోండి" - అంటూ చేతుల్లోవుంచి నమస్కారంచేసింది. కృష్ణమోహన్‌కి రఘునాథం జ్ఞాపకమొచ్చి చిరునవ్వు నవ్వుకొని రాగమయి వంక చూస్తూ "ఫరవాలేదులేమ్మా" అన్నాడు. "కాదు డాక్టరుగారూ! మీ మేలు మరిచిపోలేము. యింత కన్నా యిప్పుడేమీ, మీ కిచ్చుకోలేం" అని కంట నీరెట్టుకొంది. కృష్ణ మోహన్ మెల్లగా ఆమె యిచ్చిన బత్తాయిని చూస్తూ "వెళ్లొస్తా రాగమయీ! మీ అక్కయ్యకేం ఫరవాలేదు. నేచెప్పినట్లు మాత్రం చేయండి" అని బండిలో వెళ్ళిపోయాడు.

రాగమయి వోణీ పమిటచెంగుతో కళ్లనీళ్లద్దుకొంది. ఆ మర్నాడు శ్యామసుందరి దగ్గరకు వుత్సాహంతో వచ్చి—

"ఎలావుందక్కయ్యా!" అని అడిగింది.

"డాక్టరుగారేమన్నారు" - అంది శ్యామసుందరి.

"చెప్పినట్లు జాగ్రత్తగా ఆహారం అదీ యిస్తూండమన్నారు" - అంటూ జరిగిందంతా చెప్పింది. శ్యామసుందరి కళ్లు మూసుకొని కృష్ణమోహన్‌కి నమస్కారం పెట్టుకొంది మనస్సులో. రాగమయి తరువాత యింటికొచ్చేసింది.

ఆ నాడు ఆదివారం. ఆసుపత్రికి సెలవు. కృష్ణమోహన్ ఒంటరిగా కూర్చొని యేదో చదువుకొంటున్నాడు గదిలో. రాగమయి వచ్చినట్లు జవాను తెల్పగానే ఆ పాళానే లేచివచ్చి - "లోపలికిరా రాగమయీ!" అని ఆప్యాయంగా పిల్చాడు. రాగమయి కృష్ణ మోహన్ యింటికిరావడం యిదే మొదటిసారి. ఇల్లు తెలుసుగాని, యిదివరలో యెన్నడూ రావలసినపని కలగలేదు. రాగమయి లోపలికివచ్చి నిలబడింది. కృష్ణ మోహన్ బల్లమీద చేతిలోవున్న పుస్తకాన్ని వుంచుతూ - "నుంచున్నావేమ్మా! కూర్చోక" అన్నాడు.

రాగమయి దగ్గరలోవున్న కుర్చీలో కూర్చొంది. కృష్ణమోహన్ తన మంచంమీద కూర్చొన్నాడు. రాగమయి ఒకసారి మాత్రం అతను తనవైపు చూడకుండావున్న సమయంలో పరీక్షగా చూసింది. ఇంతలో కృష్ణమోహన్-"ఎందుకమ్మా! వచ్చావ్?" అని మృదువుగా అడిగాడు.

రాగమయి సిగ్గుపడి తలవంచుకొంది. ఇంతలో, లోపల్నుంచి కుర్రాడొకడు కాఫీతెచ్చి రాగమయి ముందుంచాడు.

"తీసుకో రాగమయీ!" అన్నాడు చిర్నవ్వుతో.

"అలవాటులేదండీ!" అంది సన్నగా.

"ఫరవాలేదులేమ్మా! తీసుకో! ఒకసారిత్రాగితే అదే అలవాటయిపోతుంది" అన్నాడు.

రాగమయి మెదలకుండా కూర్చొంది. "సిగ్గుపడుతోందేమో" అని గ్రహించి బయటికివెళ్ళి అటూ-యిటూ పచార్లుచేయసాగాడు. రాగమయికి కాఫీ అలవాటులేకపోలేదు. అయితే జీవితంలో మార్పులు రావడంతో కాఫీలాంటి విలాస వస్తువుల్ని ఆదరించడం మానేసింది.

కాఫీత్రాగి గాజుబల్లమీద వుంచిన గ్లాసు చప్పుడు వినగానే కృష్ణమోహన్ తాపీగా అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ లోపలికి వచ్చేశాడు.

రాగమయి లేచి నిలబడింది.

"కూర్చో - కూర్చో! లేవడందేనికీ!" అన్నాడు. రాగమయి కొంచెంసేపు నిశ్శబ్దంగా కూర్చొనివుంది. కృష్ణమోహన్‌కి ఎందుకొచ్చిందో తెలుసుకోవాలనిపించింది. రాగమయిని ఆస్పత్రిలో చాలాసార్లు చూశాడుగాని, యీ రోజునవున్న రూపంలో చూడలేదు. మనిషి తేటగా - కష్టాల్లోంచి గట్టెక్కిన దానిలా కనిపించి "యీ అందాన్ని యింతకాలం యెక్కడ దాచివుంచుకొన్నావ్" అనే భావంతోచేలా కృష్ణమోహన్‌కి ఆశ్చర్యం కల్గించింది. సిగరెట్ ముట్టించుకొంటూ - "ఏదో పనిమీద వచ్చావనుకొంటూను" అన్నాడు. రాగమయి వంచినతల యెత్తింది.

కృష్ణమోహన్ మామూలుగానే చూశాడు. రాగమయికి మాట్లాడుదామనిపించింది.

"ఒకసారి అక్కయ్య! మీ దగ్గరకువెళ్ళి కనబడి రమ్మంది. అందుకొచ్చా" అంది.

"నా దగ్గరకా! ఎందుకూ!" అన్నాడు.

"ఇది ... ... యిచ్చి రమ్మంది" అని కుర్చీలోంచి లేచివెళ్ళి కృష్ణమోహన్‌కిచ్చి నిలుచుంది.

"ఏమిటిది?" అని దానిని పరిశీలించిచూశాడు. విప్పకుండానే అదేమిటో గ్రహించాడు.

"ఎందుకమ్మా! యింతశ్రమ. యిదేదో తన వద్దే వుంచుకోమన్నానని చెప్పు. ఫరవాలేదులే, నేనేమీ అనుకొనేవాణ్ణిగాదు. పైగా నా సొంత మందులేవీ వాడలేదు. రోగులు బీదవాళ్లై, రోగాలతో బాధపడుతూంటే, డాక్టర్లు సహాయపడకపోతే పరులెవరాదరిస్తారు! భగవంతుని దయవల్ల అందరం

బాగుండాలిగాని, లాంఛనాలు పుచ్చుకొంటే వచ్చే లాభాలేమున్నాయి" అంటూ కృష్ణమోహన్ చెప్పుకుపోతూండగా — రాగమయికి ఆనందం కట్టలు తెగి పొర్లింది. ఇంతలో కృష్ణమోహన్ లేచి ఆ కవరు రాగమయిముందువున్న బల్లమీద వుంచుతూ "జాగ్రత్తగా మీ వద్దే వుంచుకోండి! దీనికింత శ్రమపడి రావాలా" అని చిరునవ్వు నవ్వుకొన్నాడు.

రాగమయికి "ఎంత మంచివారు డాక్టరుగారు" అనిపించింది హృదయంలో.

కృష్ణమోహన్ సిగరెట్టుపొగ వొదుల్తూ — "జాగ్రత్తగా ఆహారం తీసుకొంటోందా అక్కయ్య" అని అడిగాడు.

రాగమయి వెడదామనే అభిప్రాయంతో లేచి "ఆ..." అంది.

కృష్ణమోహన్ అదికనిపెట్టి "వెడతావా"! అని అడిగాడు.

"అవునండీ!" — అంది రాగమయి.

"అయితే మీతో ఒక్క విషయం అందామనుకొంటున్నాను." అన్నాడు.

"ఏమిటీ?" అన్నట్లు చూసింది.

"కృష్ణమోహన్ కూడాలేచి —

"వీలయితే ఒక్కసారి మీ అమ్మగార్ని రమ్మన్నానని చెపుతారా!" అన్నాడు.

రాగమయికి ఆమాటచెప్పడం తేలికనిపించింది— "అలాగే చెబుతానండీ! యివాళే రమ్మంటూరా!" అని అడిగింది.

"వీలయితే ..." అన్నాడు క్లుప్తంగా —

రాగమయి "అట్లాగేనండీ" నంటూ కవరు చేత్తో బట్టుకొని యింటి ముఖం పట్టింది —.

8

సుందరమ్మ సంసారం వెళ్లిన రెండునెలలకు రాఘునాధం యింటికి తాళంవేసి, భూమి కవులుకిచ్చి ఉద్యోగనిమిత్తం వెళ్లిపోయాడు. ఆరు నెలలు అయినా రఘునాధం సుందరమ్మకు వుత్తరం వ్రాయలేదు. సుందరమ్మగాని, శ్యామసుందరిగాని, రాగమయిగాని, రఘునాధంగురించి మాటలసందర్భంలో అనుకోవడమేగాని, అతని క్షేమ సమాచారాలు తెలుసుకోవాలనే యిచ్ఛలోలేరు. మనస్సులో అయితే వుంది. కాని బంధువులు — లోకంవంక చూసి జడిసిపోవలసి వస్తోంది.

రాగమయి రఘునాధాన్ని తల్చుకోకుండా అన్నంతినదని సుందరమ్మకూ తెలుసు — శ్యామసుందరికీ తెలుసు. ఒక్క సంవత్సరం అయ్యేటప్పటికి రఘునాధం దృష్టి వుద్యోగంలోకి బాగా చొచ్చుకుపోయింది. యితరంగా ఆలోచించవలసిన విషయాలేమీ అతనికి పట్టుపడటంలేదు. బొత్తిగా ఆధ్యాసే పోయింది. రాగమయి తలపుకొచ్చిన రోజు ఒక పండుగగావుండేది. ఆరోజున ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టేద్దామా! అనిపించేది. వెంటనే తను పడుతున్న ఆనందాన్ని గురించి వుత్తరం వ్రాసేద్దామా! అనిపించేది. కాని అంతలో మనసు యిష్టపడేదిగాదు. "ఏ మొగం పెట్టుకొని వ్రాస్తాను" అని అనిపించేది. "వివాహం కాకుండా యింత కాలం ఎందుకువున్నావని నలుగురయిదుగురు స్నేహితులు గుచ్చిగుచ్చి అడిగారు ఆఫీసులో ఒకసారి. అప్పుడు వాళ్లకేమీ సమాధానం తృప్తిగాచెప్పలేక పోయాడు రఘునాధం.

"చేసిన సహాయాలన్నీ మరిచిపోయిందా సుందరమ్మ" అని ఒకసారి సెలవురోజున బాధగా ఆలోచించుకొని ఖేదపడ్డాడు. అంతలోనే నాలిక్కొరుకున్నాడు "నేను యిలా వుద్యోగం చేస్తూన్నానని యే కొద్దిమందికో తెలుసునని" రఘునాధం వూహించాడు. 'రాగమయి'కూడా తనంటే యింత విముఖత యెందుకు చూపుతోందో అర్థంకాలేదు.

తల్లినిగాని, అక్కయ్యనిగాని యెదిరించే మనస్సు రాగమయిదిగాదు. తన్నుగురించిన విషయాల్ని బ్రతికినంత కాలం తెలుసుకోకుండా వుండాలని, నా యీ బాంధవ్యాన్ని పూర్తిగా విడనాడుకోవాలని సుందరమ్మత్తయ్య శ్యామసుందరి అనుకొంటే అంతగా బాధ వుండదు. రాగమయి మాత్రం మనస్ఫూర్తిగా అనుకొంటే యిక బ్రతికి ఎవర్ని వుద్ధరించడం? ఇది ప్రబలితే ప్రాణాల్ని కూడా తీయగలదు. చివరకు మూడు సంవత్సరాలూ యిలాంటి పరిస్థితుల్లో సతమతమవుతూనే జీవితాన్ని గడిపాడు రఘునాథం.

నాల్గో సంవత్సరంలో రఘునాథానికి 'శుభలేఖ' ఒకటి అందింది. ఒక్కసారిగా ఆశ్చర్య పడ్డాడు. "పెళ్లికి వెళ్లడం అనేది మానేదా!" అనేది బాగా ఆలోచించాడు. వెళ్లకపోతే తన్ను నిందించబడడానికి బలమైన కారణాలు లేవు. శ్యామసుందరి తా లేదనుకొన్నా అంత బాధలేదు. కాని సుందరమ్మ అనుకొంటే మాత్రం ద్రోహంచేసినవాడినవుతాను. రాగమయి తప్పకుండా మొగంచాటుచేస్తుంది. పరిస్థితులప్పుడు మరోరూపంలో విషమిస్తాయి. ఏం చేయడం? కర్తవ్యం మరియెలా! కాని సంతోషం వేసింది. "శ్యామసుందరి బ్రతికి బాగుపడింది. యిక సుందరమ్మ సంసారం బాగుపడినట్లే" అని గడచిన మూడుసంవత్సరాల్లో తనకూ — సుందరమ్మ సంసారానికి యెటువంటి బాంధవ్యం పెరక్కపోగా, హఠాత్తుగా శ్యామసుందరి పెళ్లికి రమ్మనమని శుభలేఖ రావడంలో యేదో విపరీత పరిణామం వచ్చిందని రఘునాథం నామమాత్రంగా వూహించాడు. బయలుదేరదామనుకొన్నాడు. కాని మనస్సుయెందుకో వెళ్లొద్దని వారించింది. కటిక్కిన అనుకున్న ప్రయాణం ఆపుచేసుకొని పిచ్చిగా తనలో తాను నవ్వుకొన్నాడు. అందులో అంతరార్థం ఆగది నాలుగ్గోడలకే తెలియాలి.

(సశేషం)

మెదడును చల్లబరచి,
శిరోజములను నల్లబరచి,
కురుళ్లను పదిలము చేయునది

కేసరిగారి

భృంగామలకతైలము

వెల రు. 2-0-0

వాడిచూడండి.

కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

రాయపేట, మద్రాసు 14.